

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 6Cdo/219/2025
Identifikačné číslo spisu: 1424212032
Dátum vydania rozhodnutia: 24.02.2026
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Zemková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2026:1424212032.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: S. Š.E., nar. XX. U. XXXX, hlásený pobyt C. - M.H., zastúpeného JUDr. Evou Klemovou, advokátkou, M. R. Štefánika 6, Pezinok, proti žalovaným: 1/ B. Š., nar. XX. Z. XXXX, E. XXX/XX, C., 2/ S. Š.E., nar. XX. A. XXXX, Q. XXXX/XX, C., 3/ A. Š., nar. XX. A.Q. XXXX, U. XXXX/XX, C., všetci traja zastúpení: Advokátska kancelária Prachová & Pobjak, s.r.o., Pribinova 20, Bratislava, IČO: 50 491 300, vedenej na Mestskom súde Bratislava IV pod sp. zn. 13C/118/2024, o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, o dovolaní žalovaných 1/, 2/, 3/ proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 8Co/38/2025 zo 16. apríla 2025, takto

rozhodol:

Dovolanie žalovaných 1/, 2/, 3/ o d m i e t a.

Žalovaní 1/, 2/, 3/ sú povinní zaplatiť žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania vo výške určenej súdom prvej inštancie.

Odôvodnenie

Rozhodnutie súdu prvej inštancie

1. Mestský súd Bratislava IV (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) uznesením č. k. 13C/118/2024-141 z 8. januára 2025 uložil odporkyni 1/ (ďalej aj „žalovaná 1“) povinnosť odovzdať navrhovateľovi (ďalej aj „žalobca“) kľúče od vstupných dverí do chaty so súpisným číslom XXXX, postavenej na pozemku parc. č. XXX/X, evidovanej Okresným úradom Bratislava, katastrálnym odborom, na liste vlastníctva č. XXXX pre katastrálne územie M. a povinnosť strpieť navrhovateľovi užívanie uvedenej chaty, do právoplatného skončenia konania o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov - navrhovateľa a odporkyne 1/ vedeného na Mestskom súde Bratislava IV pod sp. zn. 22C/45/2019. Odporcom 2/ a 3/ (ďalej aj „žalovaný 2“ a „žalovaný 3“) uložil povinnosť odovzdať navrhovateľovi kľúče od vstupnej brány na parcelu registra „C“ parc. č. XXX/X záhrada o výmere 399 m2, evidovaná Okresným úradom Bratislava, katastrálnym odborom, na liste vlastníctva č. XXXX pre katastrálne územie M., a to brány nachádzajúcej sa na hranici pozemku registra „C“ parc. č. XXX/X v katastrálnom území M. a pozemku parcely registra „C“ parc. č. XXX v katastrálnom území

M. a povinnosť strpieť vstup a prechod navrhovateľa cez pozemok parcely registra „C“ parc. č. XXX/X záhrada o výmere 399 m² a parc. č. XXX/X zastavaná plocha a nádvorie o výmere 21 m², evidované Okresným úradom Bratislava, katastrálnym odborom na liste vlastníctva č. XXXX pre katastrálne územie M., za účelom užívania chaty so súpisným číslom XXXX na pozemku parc. č. XXX/X, evidovanej Okresným úradom Bratislava, katastrálnym odborom, na liste vlastníctva č. XXXX pre katastrálne územie M., do právoplatného skončenia konania o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov - navrhovateľa a odporkyne 1/, vedeného na Mestskom súde Bratislava IV pod sp. zn. 22C/45/2019. Navrhovateľovi priznal voči odporcom nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

Rozhodnutie odvolacieho súdu

2. Proti tomuto uzneseniu podali žalovaní 1/, 2/, 3/ (ďalej aj „žalovaní“) včas odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Bratislave uznesením (ďalej len „uznesenie odvolacieho súdu“ alebo „uznesenie krajského súdu“) sp. zn. 8Co/38/2025 zo 16. apríla 2025 tak, že odvolaním napadnuté uznesenie potvrdil a navrhovateľovi priznal voči odporcom 1/, 2/, 3/ nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

3. V odôvodnení uznesenia odvolací súd uviedol, že po zhodnotení relevantných skutočností vzťahujúcich sa na vec, vyplývajúcich z návrhu navrhovateľa na nariadenie neodkladného opatrenia a predložených listinných dôkazov, dospel k záveru zhodnému so súdom prvej inštancie, že návrh navrhovateľa je dôvodný. Navrhovateľ aj podľa názoru odvolacieho súdu osvedčil dôvodnosť a trvanie jeho nároku na užívanie predmetnej chaty, ktorému žiada poskytnúť ochranu neodkladným opatrením. Tento nárok možno považovať za dostatočne osvedčený na základe rozsudku Okresného súdu Bratislava IV č. k. 25C/45/2018-396 z 20. októbra 2022 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k. 3Co/69/2023-524 z 29. februára 2024, právoplatného dňa 5. apríla 2024, podľa ktorých chata patrí do BSM navrhovateľa a odporkyne 1/, pričom je vedené konanie o vyporiadanie ich BSM, ktoré ešte nie je skončené. Na základe uvedeného súd prvej inštancie správne s poukazom na § 144 Občianskeho zákonníka ustálil, že bývalí manželia majú rovnaké právo veci v bezpodielovom spoluvlastníctve užívať, pričom v danom prípade k dohode medzi navrhovateľom a odporkyňou 1/ o užívaní spoločnej nehnuteľnosti nedošlo a odporkyňa 1/ nemá právo sama rozhodovať o užívaní spoločnej veci, ani túto vec sama užívať a z jej užívania vylúčiť druhého manžela; tým, že odporkyňa 1/ bráni navrhovateľovi užívať predmet jeho vlastníctva, porušuje jeho právo vlastníka v zmysle § 123 Občianskeho zákonníka predmet svojho vlastníctva užívať. Zároveň navrhovateľ osvedčil aj neodkladnú potrebu úpravy pomerov medzi stranami, keď predloženými listinami (najmä faktúrou SPP a.s. o dodávke elektriny za obdobie 4. októbra 2023 - 7. októbra 2024, dokladom o úhrade, dohodou z 13. decembra 2021 o akceptovaní pravidiel M. a fotografiou „obydlia“ v garáži) osvedčil, spôsobom dostatočným pre účely nariadenia neodkladného opatrenia, že nemá zabezpečené vhodné trvalé bývanie, býva v nevyhovujúcich životných podmienkach v garáži, v dôsledku čoho hrozí zhoršovanie jeho zdravotného stavu, pričom túto hrozbu nielen vzhľadom na viaceré ochorenia navrhovateľa, ale aj vzhľadom na jeho vek možno považovať za bezprostrednú. Tým, že chata sa nachádza na pozemku parc. č. XXX/X, ku ktorému je prístup cez susediaci pozemok parc. č. XXX/X, ktoré pozemky sú v podielovom spoluvlastníctve odporcov 2/ a 3/, v dôsledku čoho by navrhovateľ nemohol chatu užívať bez súčasného užívania pozemku parc. č. XXX/X a prechodu cez pozemok parc. č. XXX/X, je zároveň daná aj neodkladná potreba úpravy pomerov navrhnutým neodkladným opatrením medzi navrhovateľom a odporcami 2/ a 3/, keďže jedine vyhovením návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia aj voči odporcom 2/ a 3/ je možné zabezpečiť navrhovateľovi realizovať výkon jeho vlastníckeho práva k chate v rozsahu užívania chaty tak, ako správne konštatoval súd prvej inštancie v odôvodnení napadnutého rozhodnutia. Vzhľadom na uvedené, odvolací súd sa stotožnil so závermi súdu prvej inštancie; že navrhovateľ osvedčil svoj nárok, a že je potrebné neodkladne upraviť pomery strán, a to umožnením navrhovateľovi užívať predmet svojho vlastníctva - chatu; a posúdil ako nedôvodné námietky odporcov, že navrhovateľ neprodukoval žiadne relevantné dôkazy na osvedčenie potreby neodkladného opatrenia, neosvedčil ani naliehavý právny záujem na neodkladnom opatrení, a že netrpí bezprostredne hroziacou ujmom.

4. Odporcovia v značnom rozsahu ich odvolania opísali násilné správanie navrhovateľa, ktorého sa dopustil 19. augusta 2018 voči odporkyni 1/, odsúdenie navrhovateľa rozsudkom Okresného súdu Bratislava IV sp. zn. 2T/91/2018 z 12. decembra 2018, právoplatným dňa 12. decembra 2018, ktorým mu tiež bolo prikázané, aby sa úmyselne nepriblížil k odporkyni 1/ na vzdialenosť menšiu ako 5 metrov, a aby sa úmyselne nezdržoval v blízkosti jej obydľia, obavy odporkyne 1/ o svoj život, opísali aj ďalšie stretnutia odporkýň 1/ a 3/ s navrhovateľom a vyjadrili svoj nesúhlas s tým, aby navrhovateľ užíval predmetnú chatu. Všetky tieto skutočnosti však boli dôvodmi žalobkyňou 1/ ako navrhovateľkou podaného návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým sa domáhala uloženia povinnosti navrhovateľovi, ako odporcovi, nevstupovať do chaty, z dôvodu násilného správania navrhovateľa z minulosti. Krajský súd v Bratislave uznesením č. k. 1Co/9/2024-154 zo 7. novembra 2024 zmenil uznesenie Mestského súdu Bratislava IV z 8. augusta 2024 tak, že návrh navrhovateľky na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol, keď dospel k záveru, že z navrhovateľkou predložených dôkazov nevyplýva potreba bezodkladnej úpravy pomerov strán sporu. Zároveň konštatoval, že predložené listinné dôkazy nie je možné považovať za preukázanie právne podstatnej skutočnosti, že správanie sa odporcu k navrhovateľke nadobudlo intenzitu psychického násillia, keď iba samotné narušenie vzájomných vzťahov strán sporu nemôže zakladať dôvodnosť navrhovaného neodkladného opatrenia. Naviac poukázal na to, že uznesením Okresného súdu Bratislava IV z 29. septembra 2021 č. k. 2T/91/2018-220 v spojení s opravným uznesením Okresného súdu Bratislava IV z 18. januára 2022 sp. zn. 2T/91/2018, súd podľa § 52 ods. 1 Trestného zákona vyslovil, že povinný sa osvedčil a podľa § 52 ods. 4 Trestného zákona sa naňho hľadá, ako keby nebol odsúdený. Rovnako v konaní o návrhu navrhovateľa na nariadenie neodkladného opatrenia odvolací súd nezistil žiadne skutočnosti, ktoré by osvedčovali v období bezprostredne predchádzajúcim vydaniu napadnutého uznesenia súdu prvej inštancie agresívne správanie navrhovateľa voči odporkyni 1/ alebo odporkyni 3/, ktoré by vzhľadom na jeho charakter a intenzitu vzbudzovalo podozrenie navrhovateľa z násillia voči odporkyni 1/ alebo odporkyni 3/, alebo z ohrozovania ich telesnej alebo duševnej integrity navrhovateľom. Vzhľadom na osvedčenie zákonných podmienok pre nariadenie neodkladného opatrenia navrhovateľom, samotný nesúhlas odporcov s užívaním predmetnej chaty navrhovateľom, nie je relevantný.

5. Odvolací súd sa stotožnil aj s názorom súdu prvej inštancie, že neodkladným opatrením nebude vytvorený nenávratný stav a že jeho právne účinky neobmedzia odporcov neprimeraným spôsobom a nad nevyhnutný rozsah. Nedôvodne odporcovia namietajú, že navrhovateľ si mal dať vypracovať geometrický plán s presným vyznačením vstupu aj prechodu do nehnuteľnosti a že nie je zrejmé, z akého dôvodu majú navrhovateľovi umožniť vstup a prechod cez obe parcely, celkovo vo výmere nad 400 m². V tejto súvislosti odvolací súd poukázal na výrok IV. uznesenia súdu prvej inštancie, ktorým súd uložil odporcom 2/ a 3/ povinnosť strpieť vstup a prechod navrhovateľa cez pozemok parc. č. XXX/X a parc. č. XXX/X výlučne za účelom užívania chaty so súp. č. XXXX na pozemku parc. č. XXX/X. Týmto účelom je aj bez presného vyznačenia v geometrickom pláne dostatočne vymedzený rozsah vstupu a prechodu navrhovateľa cez predmetné nehnuteľnosti, ku ktorému je navrhovateľ na základe nariadeného neodkladného opatrenia oprávnený, keďže z uvedeného účelu je zrejmé, že oprávňuje navrhovateľa k vstupu a prechodu cez nehnuteľnosti len v takom rozsahu, aby sa dostal do chaty.

6. Ako nedôvodné vyhodnotil odvolací súd námietky odporcov týkajúce sa nedostatočného odôvodnenia napadnutého rozhodnutia súdom prvej inštancie. Súd prvej inštancie odôvodnil svoje rozhodnutie v súlade s ustanovením § 220 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), keď uviedol, ktoré rozhodujúce skutočnosti mal za osvedčené, aj na základe, ktorých listinných dôkazov alebo tvrdení strán, poukázal na príslušné ustanovenia CSP, ako aj Občianskeho zákonníka, ktoré aj správne vyložil a uviedol tiež úvahy, ktorými sa pri aplikácii právneho predpisu riadil. Zároveň zrozumiteľným spôsobom vysvetlil relevantné a dostatočné dôvody, na ktorých založil svoje závery o osvedčení danosti a trvania nároku navrhovateľa, ako aj potreby neodkladnej úpravy pomerov medzi stranami navrhnutým neodkladným opatrením, po skutkovej aj právnej stránke, a z odôvodnenia rozhodnutia je tak zrejmé v čom videl dôvodnosť nároku žalobcu.

Dovolanie

7. Proti predmetnému uzneseniu odvolacieho súdu podali dovolanie žalovaní 1/, 2/, 3/ (ďalej aj „dovolatelia“), ktorého prípustnosť aj dôvodnosť vyvodzovali z § 420 písm. f) CSP navrhujúc napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

8. Dovolatelia sú toho názoru, že konanie žalobcu voči žalovanej 1/ sa môže kedykoľvek zopakovať, a to vzhľadom na doterajšie správanie, keďže vždy keď sa nachádzal v jej blízkosti ju slovne napádal a osočoval. Dovolatelia majú za to, že v prípade obývania chaty žalobcom existuje vysoká pravdepodobnosť, že slovné útoky by sa opakovali, čo u žalovanej 1/ vyvoláva pocit ohrozenia a obavy o vlastnú bezpečnosť. Týmito skutočnosťami sa dostatočne ani jeden z príslušných súdov nezaoberal, pričom sa obmedzil len na konštatovanie skutočností, ktoré by mali byť „v prospech“ žalobcu. Dovolatelia sa preto nestotožňujú s názorom súdu a majú za to, že súd porušil ich právo na spravodlivý súdny proces, na riadne a neprekvapivé rozhodnutie súdu.

9. Ďalším príkladom porušenia práva na spravodlivý proces je podľa dovolateľov relevantná intenzita nedostatkov odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Chápanie relevancie kvality odôvodnenia je dlhodobá a konzistentne zvyrazňovaná aj v judikatúre ESLP, ktorý v práve na riadne odôvodnenie rozsudku síce nevidí absolútne právo strany sporu na odpoveď na úplne každý jej argument, ale vyžaduje špecifickú odpoveď na argumenty, na odpovediach na ktoré je rozhodnutie postavené, pričom zdôrazňuje, že otázka relevantnosti toho-ktorého tvrdenia alebo návrhu sa posudzuje podľa okolností konkrétneho prípadu. Z odôvodnenia meritórneho rozhodnutia musí byť zjavné aj to, prečo niektoré z tvrdení strán považoval súd za irelevantné. Úlohou súdu prvej inštancie bolo náležite zistiť skutkový stav, právne ho posúdiť, zaujať autoritatívny názor na predmet konania a dostatočne ho odôvodniť. Z tohto pohľadu sa od súdu prvej inštancie očakáva pri argumentácii „najviac práce“. Kľúčovou otázkou pri posudzovaní kvality odôvodnenia rozhodnutia je kvalita odpovedí na otázky, ktoré sa vyskytli v priebehu konania. Ešte pred formulovaním samotných odpovedí je dôležité, aby si súd „ujasnil“, na ktoré otázky je jeho povinnosťou odpovedať. Nezahrnutie otázky, na ktorú bolo potrebné odpovedať (čiže úplná absencia odôvodnenia určitej časti postupu, skutočnosti a pod.), ako aj nedostatočná odpoveď alebo odpoveď nevyčerpávajúca otázku, odpoveď nelogická, nekonzistentná, či nezrozumiteľná, predstavujú odklon od ideálneho odôvodnenia a znižujú presvedčivosť súdneho rozhodnutia ako takeého. „Ak sa všeobecný súd v odôvodnení takehoto rozsudku vôbec nezaobera zásadnou odvolacou námietkou účastníka konania, ktorá by mohla v konečnom dôsledku spochybníť základ nároku druhého účastníka konania, a ústavne akceptovateľným spôsobom sa s ňou nevyporiada, treba absenciu argumentácie všeobecného súdu v tomto smere považovať za prejav arbitrárnosti a porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.“ Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 2. augusta 2007 sp. zn. II. ÚS 410/06. Napriek tomu, že sa v konaní o neodkladnom opatrení nevykonáva rozsiahle dokazovanie, majú žalovaní právo na riadne odôvodnenie a zodpovedanie nimi nastolených otázok. Z tohto dôvodu je dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f) CSP daný. Vzhľadom na uvedené majú dovolutelia za to, že konaním odvolacieho súdu došlo k zásahu do ich práv na súdnu ochranu a spravodlivý proces podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a tiež článku 6 ods. 1 dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

10. K dovolaniu sa vyjadril žalobca tak, že poukázal na judikované rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“, „Najvyšší súd SR“, alebo „NS SR“, aj „dovolací súd“) sp. zn. 3Cdo/236/2016 (publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako judikát R 19/2017) a uviedol, že základným (a spoločným) znakom všetkých rozhodnutí odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné podľa § 420 CSP, je to, že ide buď o rozhodnutie vo veci samej, alebo o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí. Z judikatúry najvyššieho súdu (R 21/2018 a R 76/2018) vyplýva, že rozhodnutie o neodkladnom opatrení, ktoré spĺňa kritérium prípustnosti dovolania „vo veci samej“, a ktorým sa „konanie končí“ v zmysle § 420 CSP, je také, ktoré konzumuje vec samú. Ide o prípady, kedy rozhodnutie o neodkladnom opatrení je iniciované a vydané ešte pred konaním vo veci samej a zároveň, na ktoré už nebude nadväzovať konanie vo veci samej. Ide teda o rozhodnutia, u ktorých sa nepredpokladá, že budú po ich vydaní dotknuté meritórnym rozhodnutím vydaným v súvisiacej veci. Dovolací súd vo svojich rozhodnutiach opakovane uvádza, že vylúčením

prípustnosti dovolania proti takému uzneseniu odvolacieho súdu o nariadení neodkladného opatrenia, ktoré nie je rozhodnutím vo veci samej, právna úprava obsiahnutá v § 420 CSP zohľadňuje, že v prípade takého rozhodnutia ide (len) o dočasné procesné opatrenie súdu, trvanie ktorého je obmedzené a môže byť za podmienok uvedených v zákone zrušené. Neodkladné opatrenie má v takomto prípade nastoliť určitý stav len dočasne a bez ujmy na konečnú, definitívnu ochranu poskytovanú až rozhodnutím súdu vo veci samej. Zákonodarca tu bezpochyby zohľadnil, že procesné nesprávnosti súdov, ku ktorým pri tom môže dôjsť, sa v takom prípade vyznačujú nižšou intenzitou porušenia procesných oprávnení strán sporu. Rozhodnutie, ktoré žalovaní dovolaním napádajú, tzn. II. výrok uznesenia Mestského súdu Bratislava IV, nie je ani rozhodnutím vo veci samej, ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí, ani rozhodnutím konzumujúcim vec samu, pretože je len časovo obmedzeným procesným opatrením súdu a zanikne dňom právoplatnosti rozhodnutia súdu v konaní o vyporiadanie BSM. Pretože v danom prípade nie je daná prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, žalobca navrhol, aby dovolací súd, bez meritórneho prieskumu, dovolanie žalovanej 1/ odmietol podľa § 447 písm. c) CSP ako procesne neprípustné, smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné. Podľa § 424 CSP dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané. Dovolaním je napadnutý aj II. výrok uznesenia súdu prvej inštancie a tento je rozhodnutím výlučne v neprospech žalovanej 1/. Preto navrhol, aby dovolací súd, bez meritórneho prieskumu, dovolanie žalovaných 2/ a 3/ odmietol podľa § 447 písm. b) CSP ako podané neoprávnenou osobou. Taktiež navrhol, aby mu dovolací súd priznal voči žalovaným 1/ až 3/ nárok na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %.

Posúdenie veci dovolacím súdom

11. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana, v ktorej neprospech bolo vydané napadnuté rozhodnutie (§ 424 CSP), za splnenia tiež podmienok zastúpenia takejto strany a spisania jej dovolania v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443, časť vety pred bodkočiarkou CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalovaných 1/, 2/, 3/ odmietne.

12. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu z akýchkoľvek dôvodov a hľadísk.

13. Dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie, nie je súdom skutkovým (§ 442 CSP).

14. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Na týchto záveroch zotrváva aj súčasná rozhodovacia prax najvyššieho súdu.

15. Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky je poskytnúť uplatňovanému právu súdnu ochranu, avšak len za predpokladu, že sú splnené procesné podmienky súdneho konania (viď napr. rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 80/09, II. ÚS 79/08 a IV. ÚS 476/2012). Dovolací súd preto pristupuje k podanému dovolaniu tak, že najskôr skúma, či je procesne prípustné; k posúdeniu opodstatnenosti dovolania (t. j. posúdeniu, či je v ňom opodstatnene uplatnený dovolací dôvod) sa dovolací súd dostáva len v prípade prijatia záveru, že dovolanie je prípustné. Dovolanie je prípustné, ak jeho prípustnosť vyplýva z § 420 CSP alebo § 421

CSP. Dôvody zakladajúce prípustnosť dovolania treba dôsledne odlišovať od dôvodov, ktoré zakladajú opodstatnenosť dovolania. Opodstatnené (dôvodné) je také prípustné dovolanie, v ktorom je oprávnené uplatnený dovolací dôvod. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). V prípade dovolania prípustného podľa § 420 CSP je dovolacím dôvodom procesná vada zmätočnosti uvedená v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP), v prípade dovolania, ktoré je prípustné podľa § 421 ods. 1 CSP, je dovolacím dôvodom nesprávne právne posúdenie veci (§ 432 ods. 1 CSP).

16. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

17. V danom prípade z dovolania žalovaných 1/, 2/ a 3/ vyplýva, že napádajú uznesenie odvolacieho súdu v celom jeho rozsahu podľa § 420 písm. f) CSP.

Dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP

18. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak v konaní došlo k niektorej z procesných väd, ktoré sú vymenované v § 420 písm. a) až f) CSP. Najvyšší súd Slovenskej republiky už v rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/236/2016 (publikovanom v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu SR a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako judikát R 19/2017) uviedol, že základným a spoločným znakom všetkých rozhodnutí odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie podľa § 420 CSP prípustné je to, že ide buď o rozhodnutie vo veci samej alebo o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí.

19. Rozhodnutie o neodkladnom opatrení má povahu rozhodnutia vo veci samej vtedy, ak samotné neodkladné opatrenie konzumuje vec samu. Takáto situácia môže nastať v prípade návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia podaného po skončení konania (pri splnení podmienok § 325 ods. 1 CSP). Rovnako v prípade návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia podaného pred začatím konania, na ktoré nenadväzuje žaloba podľa § 336 ods. 1 CSP a § 337 CSP, konanie končí rozhodnutím o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia a konzumuje vec samu.

20. V prejednávanej veci sa žalobca návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia domáhal uloženia povinnosti žalovanej 1/ odovzdať mu kľúče od vstupných dverí chaty so súp. č. XXXX, postavenej na pozemku parc. č. XXX/X, evidovanej na LV č. XXXX pre k. ú. M.; povinnosti žalovanej 1/ strpieť žalobcovi užívanie predmetnej chaty do právoplatného skončenia konania o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov - žalobcu a žalovanej 1/ vedeného na Mestskom súde Bratislava IV pod sp. zn. 22C/45/2019; uloženia povinnosti žalovaným 2/ a 3/ odovzdať žalobcovi kľúče od vstupnej brány na parc. č. XXX/X záhrada o výmere 399 m², evidovanú na LV č. XXXX pre k. ú. M., a to brány nachádzajúcej sa na hranici pozemku parc. č. XXX/X a pozemku parc. č. XXX v k. ú. M.; povinnosti žalovaným 2/ a 3/ strpieť vstup a prechod žalobcu cez pozemok parc. č. XXX/X záhrada o výmere 399 m² a parc. č. XXX/X zastavaná plocha a nádvorie o výmere 21 m², evidované na LV č. XXXX pre k. ú. M., za účelom užívania predmetnej chaty, do právoplatného skončenia konania o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov - žalobcu a žalovanej 1/ vedeného na Mestskom súde Bratislava IV pod sp. zn. 22C/45/2019.

21. Súd prvej inštancie pri posudzovaní dôvodnosti návrhu žalobcu na nariadenie neodkladného opatrenia dôsledne skúmal splnenie zákonom stanovených podmienok pre nariadenie neodkladného opatrenia navrhnutého žalobcom, keď vychádzal z toho, že musí ísť o taký stav právnych a faktických vzťahov medzi stranami, ktorý vyžaduje rýchlu súdnu ochranu, pričom potreba úpravy pomerov musí byť naliehavá a potrebná; ohrozenie nároku navrhovateľa musí byť konkrétne, nestačí iba abstraktná možnosť ohrozenia práv účastníka; a zároveň vzal do úvahy všetky rozhodujúce skutočnosti osvedčené žalobcom, zaoberal sa aj primeranosťou navrhnutého neodkladného opatrenia zabezpečovanému nároku.

22. Odvolací súd na odvolanie žalovaných 1/, 2/, 3/, po zhodnotení relevantných skutočností

vzťahujúcich sa na vec, vyplývajúcich z návrhu žalobcu na nariadenie neodkladného opatrenia a predložených listinných dôkazov, dospel k záveru zhodnému so súdom prvej inštancie, že návrh žalobcu je dôvodný, lebo osvedčil dôvodnosť a trvanie jeho nároku na užívanie predmetnej chaty, ktorému žiada poskytnúť ochranu neodkladným opatrením. Tento nárok možno považovať za dostatočne osvedčený na základe rozsudku Okresného súdu Bratislava IV č. k. 25C/45/2018-396 z 20. októbra 2022 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k. 3Co/69/2023-524 z 29. februára 2024, právoplatného dňa 5. apríl 2024, podľa ktorých chata patrí do BSM žalobcu a žalovanej 1/, pričom je vedené konanie o vyporiadanie ich BSM, ktoré ešte nie je skončené. Na základe uvedeného súd prvej inštancie s poukazom na § 144 Občianskeho zákonníka ustálil, že bývalí manželia majú rovnaké právo veci v bezpodielovom spoluvlastníctve užívať, pričom v danom prípade k dohode medzi žalobcom a žalovanou 1/ o užívaní spoločnej nehnuteľnosti nedošlo a žalovaná 1/ nemá právo sama rozhodovať o užívaní spoločnej veci, ani túto vec sama užívať a z jej užívania vylúčiť druhého manžela; tým, že bráni žalobcovi užívať predmet jeho vlastníctva, porušuje jeho právo vlastníka v zmysle § 123 Občianskeho zákonníka predmet vlastníctva užívať. Zároveň žalobca osvedčil aj neodkladnú potrebu úpravy pomerov medzi stranami, keď predloženými listinami (najmä faktúrou SPP a.s. o dodávke elektriny za obdobie 4. októbra 2023 - 7. októbra 2024, dokladom o úhrade, dohodou z 13. decembra 2021 o akceptovaní pravidiel M. a fotografiou „obydlia“ v garáži) osvedčil, spôsobom dostatočným pre účely nariadenia neodkladného opatrenia, že nemá zabezpečené vhodné trvalé bývanie, býva v nevyhovujúcich životných podmienkach v garáži, v dôsledku čoho hrozí zhoršovanie jeho zdravotného stavu, pričom túto hrozbu nielen vzhľadom na viaceré jeho ochorenia, ale aj vzhľadom na jeho vek možno považovať za bezprostrednú. Tým, že chata sa nachádza na pozemku parc. č. XXX/X, ku ktorému je prístup cez susediaci pozemok parc. č. XXX/X, ktoré pozemky sú v podielovom spoluvlastníctve žalovaných 2/ a 3/, v dôsledku čoho by žalobca nemohol chatu užívať bez súčasného užívania pozemku parc. č. XXX/X a prechodu cez pozemok parc. č. XXX/X, je zároveň daná aj neodkladná potreba úpravy pomerov navrhnutým neodkladným opatrením medzi žalobcom a žalovanými 2/ a 3/, keďže jedine vyhovením návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia aj voči žalovaným 2/ a 3/ je možné zabezpečiť žalobcovi realizovať výkon jeho vlastníckeho práva k chate v rozsahu užívania chaty. Odvolací súd sa stotožnil so závermi súdu prvej inštancie; že žalobca osvedčil svoj nárok, a že je potrebné neodkladne upraviť pomery strán, a to umožnením žalobcovi užívať predmet svojho vlastníctva - chatu; a posúdil ako nedôvodné námietky žalovaných, že žalobca neprodukoval žiadne relevantné dôkazy na osvedčenie potreby neodkladného opatrenia, neosvedčil ani naliehavý právny záujem na neodkladnom opatrení a že netrpí bezprostredne hroziacou ujmom.

23. V posudzovanom prípade z obsahu spisu vyplýva, že návrh na nariadenie neodkladného opatrenia bol podaný síce ako vec sama, ale súvisí s prebiehajúcim súdnym konaním vedeným na Mestskom súde Bratislava IV pod sp. zn. 22C/45/2019, v ktorom prebieha spor o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov (žalobcu a žalovanej 1/) a povinnosti uložené vo výroku uznesenia súdu prvej inštancie č. k. 13C/118/2024-141 z 8. januára 2025 sú aktuálne vykonateľné len do právoplatného skončenia predmetného konania sp. zn. 22C/45/2019.

24. Inštitút neodkladného opatrenia upravuje Civilný sporový poriadok v § 324 a nasl. ako tzv. osobitný procesný postup, ktorému zodpovedá zjednodušený a zrýchlený postup pri rozhodovaní o návrhu na jeho nariadenie a súčasťou takejto špecifickej úpravy je jej založenie, okrem iného, i na momente prekvapenia tým, že tomu, voči komu návrh na neodkladné opatrenie smeruje, sa návrh a ďalšie podania doručujú až s rozhodnutím vyhovujúcim návrhu.

25. Cieľom inštitútu neodkladného opatrenia je poskytnúť rýchlu ochranu porušených alebo ohrozených práv subjektu, ktorý podal návrh na jeho nariadenie, prípadne eliminovať nepriaznivé následky, ktoré by mohli v priebehu konkrétneho civilného sporového konania nastať. Za týmto účelom zákonodarca zakotvil zjednodušený procesný postup súdu pri rozhodovaní o návrhu na jeho nariadenie. Súd spravidla rozhoduje v lehote 30 dní bez výsluchu a vyjadrenia strán a bez nariadenia pojednávania. Táto krátka zákonná lehota neumožňuje, aby súd vykonal riadne dokazovanie a nariaďoval pojednávanie. Inak postupuje iba vo výnimočných a odôvodnených prípadoch. Riadne dokazovanie v zmysle § 185 a nasl. CSP súd nevykonáva a pri rozhodovaní vychádza z obsahu návrhu a zo skutočností, ktoré boli v

súvislosti s podaným návrhom osvedčené (k tomu sa obdobne vyjadril aj Ústavný súd Slovenskej republiky v uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky zo 4. augusta 2020, sp. zn. III. ÚS 294/2020).

26. Podľa § 329 ods. 1 CSP súd môže rozhodnúť o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia aj bez výsluchu a vyjadrenia strán a bez nariadenia pojednávania. Ak rozhoduje odvolací súd o odvolaní proti uzneseniu o zamietnutí neodkladného opatrenia, umožní sa protistrane vyjadriť k odvolaniu a k návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia.

27. V danom prípade dovolatelia dovolaním napadli uznesenie, ktorým odvolací súd potvrdil uznesenie súdu prvej inštancie o nariadení neodkladného opatrenia. Najvyšší súd SR už vo viacerých svojich skorších rozhodnutiach (napr. sp. zn. 1Cdo/188/2017, 2Cdo/96/2017, 3Cdo/157/2017, 4Cdo/149/2017, 5Cdo/77/2017, 6Cdo/176/2017, 7Cdo/56/2018, 8Cdo/83/2017 a 5Obdo/10/2018) dospel k záveru, že rozhodnutie o neodkladnom opatrení má povahu rozhodnutia vo veci samej len vtedy, ak sa konanie končí rozhodnutím o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia bez toho, aby naň nadväzovala žaloba. Takéto rozhodnutie nevykazuje charakter dočasnosti a predbežnosti poskytovanej meritórnej ochrany vyžadujúcej ďalšie konanie o žalobou uplatnenom procesnom nároku, v ktorom sa vec vyrieši s konečnou platnosťou. Samotné neodkladné opatrenie tak konzumuje vec samu (stáva sa vecou samou). Taká situácia môže nastať v prípade návrhov na nariadenie neodkladného opatrenia podaných po skončení konania (pri splnení podmienok stanovených § 325 ods. 1 CSP) a v prípade návrhov na nariadenie neodkladného opatrenia pred začatím konania, ktoré nie sú a nemajú byť nasledované žalobou podľa § 336 ods. 1 CSP (t. j. pri ktorých absentuje bezprostredná väzba na konanie o procesnom nároku uplatnenom na základe žaloby a konanie sa končí samotným rozhodnutím o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia).

28. V preskúmvanej veci z obsahu spisu vyplýva, že na súde prvej inštancie sa pod sp. zn. 22C/45/2019 už vedie konanie vo veci samej. Práve len do právoplatného skončenia uvedeného konania o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov (žalobcu a žalovanej 1/) je neodkladné opatrenie nariadené. Preto v tomto prípade nemôže nariadené neodkladné opatrenie konzumovať vec samu, je nariadené len dočasne bez toho, aby naň nadväzovalo podanie žaloby. Keďže prelomenie stavu právnej istoty nastolenej právoplatnosťou rozhodnutia odvolacieho súdu konštatovaním prípustnosti dovolania v danom prípade do úvahy z tu uvedených dôvodov neprichádza, Najvyšší súd SR dovolanie žalovaných v zmysle § 420 písm. f) CSP pre jeho procesnú neprípustnosť odmietol podľa § 447 písm. c) CSP.

29. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania Najvyšší súd SR neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

30. Uznesenie prijal senát Najvyššieho súdu SR pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.